

KABDEBÓ TAMÁS

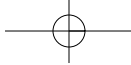
Talpra, rajta!

alpi Károllyal az óvóhelyen ismerkedtem meg 1944 decemberében. Mindketten a Villányi úton laktunk, különböző emeletes házakban, a mienk bombatalátot kapott – halál nem volt, csak sebesülés –, így kerültem én, a mamám és a húgom az ő pincéjükbe. (Pocokkor, így neveztük). Mindkettőnk apja hiányzott onnan, az enyémről úgy tudtuk, menekültektől, hogy megsebesült és kórházban van, az ő apjáról nem volt hír. Az én mamám, neki Manyi néni, amíg lehetett, egy ügyvédi irodában dolgozott, húgom óvodás volt, Kari anyja, nekem Erzséni, angol tanárnő egy pesti leányiskolában. A körülöttünk becsapódó lövedékek rázták a falakat, mint a szakácsnő a szitát, az épület megsérült, de nem omlott össze, a zsiszik áthullott, a borsószemek (mi magunk) fennmaradtak a szakajtón.

A robbanások zajára és a falak remegésére anyáink eleinte magukhoz szorítottak bennünket, húgom, Birike, ezt a közelséget folytatólagosan igényelte, Kari meg jómagam hozzászoktunk a mennydörgéshez, kibontakoztunk a szülői karokból, és nekiálltunk játszani. Kari colos gyerek volt, én inkább zömök, ő hollóhajú, amikor felnőtt, csigas haja hátul a válláig ért, én szóke, ő szénfekete, én kék szemű. Én anyámra ütöttem, ő apjára, kinek fényképét Erzséni néni kirakta egy zsámmolyra, amit magával hozott a pincébe. A színes fénykép tetőtől derékig ábrázolta Talpi századost uniformisban, három arany csillaggal a paroliján.

Játszottunk. Olykor csapd le csacsit vagy durákat, máskor kapitalit (vagy capitalynak írták – már nem vagyok benne biztos). Kari újítása az volt, hogy az eredetileg piros szállodákat zöldre, házszínűre festette, mondván, hogy ilyen háborús időkben senki sem akarhat szállodákat venni. A legkedvesebb játékunk Erzséni néni ötletéből született, és tűzszünetekben ő is meg az én anyácskám is bekapcsolódottak a *szógyártóba*. Valaki rábökött egy kéznél lévő könyvben egy szóra, és ezt lehetett – kellett! – annyi szóra bontani, amennyire betűiből tellett. Persze csak magyarul. Jól emlékszem a DUNA szóra, melyet végül is NA és AU és AD szavakra bontottunk, mind a négyen egyformán, a két felnőtt asszony és a két tízéves gyerek.

Kari szépen rajzolt, kéznél volt rajzfüzete, ceruzája, ecsetei, vízfestékei. Hamarjában lerajzolta a kék Dunát, amely persze még békeidőben sem volt a valóságban kék, rajta a Pestet Budával összekötő hidakat, melyeknek a szárnyai a külvilágban már a vízbe lógtak, de Kari képén éppen büszkélkedtek. Mindezt fejből, hiszen innen a pincéből, sőt még az utcáról sem lehetett volna látni a hidakat. Az utolsó roncs, amire én emlékeztem, a Ferencz József foghíjas középső pillére és két vízbe lógó vasabroncsa volt. „AU!”, mondta a híd Kari rajzfüzetében, „NA” ezt

megúsztam, szólt a híd ismét, mert az ábrázolt robbanást egy a híd melletti elképzelt szökőár jelezte. Fölül egy kis fehér felhőn ott ragyogott egy rövid mondat: AD az Isten jobb időket is.

Elmeséltük egymásnak addigi életünk rövid történetét, emlékezetesebb eseményeit is. Kari édesapja tényleges katona volt, százados a gyalogosoknál, és legutolsó levele szerint a doni visszavonulás után már a Kárpátok vonalát védte. Az előző években az idősebb Talpi Erdélyben volt hadnagy, egy másik fényképe a kolozsvári Mátyás szobor talpazatánál volt látható, majd Délvidékre már mint főhadnagy vonult be. Kari dúdolni kezdett egymás után két dallamot, én is bekapcsolódtam, a szövegeket mindketten ismertük, de Erzsébet néni *jaj mit lehessen tudni* alapon lefűjt bennünket. (Egy évre rá már a köztársasági indulót tanították az iskolákban az „Elnyomás, szolgasors” kezdetűt, amelyet mi a fogunk között „Légnyomás, bolhapor” szöveggel intonáltunk.)

Az én jóapám is kapitány volt, de a magyar kereskedelmi flottában teljesített civil szolgálatot. Mivel látszólag a folyamórség kibővítésére nem volt nagy szükség a II. világháborúban, őt a légvédelmi tüzérekhez osztották be, s az orosz gépek egy őszi támadásánál sebesült meg.

Mindketten a közeli budai gimnáziumban kezdtük a középiskolát, de én, évesztős lévén, egy esztendővel később. Azt megelőzőleg Kari egy első kerületi elemibe járt.

Más-más elemibe jártunk, én a szomszédba, Kari tehát messzebbre. Ez nála úgy adódott, hogy a Bagoly utcai iskola igazgatónője Klári néni volt, Kari nagynénje. Klári néni férje, Miska bácsi, alias dr. Vas Mihály körzeti orvos, körtéri lakásukból reggelente elvitte őt az iskolába s egyúttal Karit is. Az első két osztályt járva Kari Mihály bácsi rendelőjében ebédel, a fogadósobában, majd Miska bácsi hazaszállította őt és Klári nénit a körtérre. Aztán visszaautózott, és folytatta a rendelőre kora estig. Amikor Erzsébet néni, Kari édesanyja befejezte a tanítást, elment a fiáért, hazahozta úgyszólván a szomszédból. A bevonulásuk közti szünetekben Marci bácsi, Kari katonapapa is jobbára otthon vacsorázott. Evés előtt hárman, kézen fogva körülülték az asztalt, *Édes Jézus légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk*, fohászt recitálták, bor mindig volt az asztalon, Kari is kapott belőle egy kupicával, „hogy hozzászokjék, mint az étel járulékához, és ne legyen előtte az alkohol kívánatos titok” – mondta anyjának az apja.

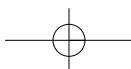
„Harmadik elemista voltam, mesélte Kari, amikor megnyertem az iskolai rajzversenyt. Színes ceruzával készült képemet kiállították a folyosón, talán még most is ott függ.”

„Mit ábrázolt?”

„Tankcsapdákat, valamint egy nagy bunkert, amelyen apró piros-fehér-zöld zászló lobogott. A túloldalnál kalapáccsal, sarlóval vörös katonák igyekeztek rést ütni rajta, de nem sikerült nekik.”

„Álombeli kép volt tehát.”

„Lehet. Ám jutalmat kaptam érte, egy 1922-ben kiadott kötetet, Petőfi összes költeményét. Az igazgatónő, egyben a nagynéném, azt mondta: *Talpi Károly nyerte*

ez a kötetet, mely a Talpra magyart is tartalmazza, amit a következő nemzeti ünnepen majd elszaval.

Környezetében megvillantak a dolgok. Miska bácsit behívták – munkaszolgálatra. Kari először nem értette a dolgot, aztán mamája elmagyarázta, hogy Miska bácsi zsidó, ezelőtt Weisznek hívták, és az izraelitáknak a háborúban ásóval, csákánnyal kell szolgálniuk. Később az idők még jobban szigorodtak. Klári néni abahagyta az iskolavezetést – immáron Kari villamoson járt suliba –, rémülten állított be hozzájuk, és amikor csengettek, bebújt a ruhásszekrénybe. Erzsi mama elmagyarázta a helyzetet Karinak. Évekkel előtte, amikor Klári néni férjhez ment Miska bácsihoz nővére áttért az izraelita hitre, lojalitásból. Erzsi néninek kellett beszereznie a papírokat, melyek szerint Klári csakúgy, mint ő és mindannyian katolikusként születtek egy Szabó nevű érdi családban. Papírok birtokában Klári néni már nem zaklatták a hatóságok, de mint igazgatónőt leváltották.

Ha lúd, legyen kövér; mondta volt saját magának Erzsi néni, kirámolta katona férjének íróasztalát, és az ott talált papírokból régi keresztlevelekből megállapította, hogy a Talpiakat a XIX. század elején Talpynak írták, még előbb Talpasnak, sőt Talpasinak is. *Kurtanemesek voltak,* mondta a fiának. Kari hozzám fordult: „Mi az a kurta nemes?”, kérdezte.

Nem tudtam, én sem. „Talán kurtavasra vert nemest jelent.”

„Hát ez nem hiszem, rázta meg fürtös fejét Kari, az én családomban nem voltak bűnözők.”

Talpi Károly április 15-én született, tehát egy hónappal lekészte a magyar nemzeti ünnepet. Mindazonáltal már elemista korában megtanulta – édesanyja közbenjárásával – a *Talpra magyart*. Az a tény, hogy a vers *Nemzeti dalként* született, szinte járulékos cím volt számára. Az új iskolaigazgató – Klári néni korábbi helyettese – 1944 márciusában ki is osztotta az akkor már nyurga Karinak a beígért tiszteletet, hogy ünnepélyen elszavalja a *Talpra magyart*. Barátom akkor nagyon készült, hogy a feladatot jól lássa el. Erzsi néni oktatta őt a helyes hangsúlyokra, a versnyomatékokra, a ritmus érzékelésére, a pauzák érvényesítésére. Am három nappal az ünnepély előtt Karinak otthon kellett feküdnie magas lázzal, tüszős mandulagyulladását kapott. Egy hétre rá a várost elfoglalták a németek, a kormányzót elfogták.

Mikor megszűntek az ágyúdörejek, és elpucoltak a németek, mi előmáztunk a pincéből, a fővárost és az országot az oroszok foglalták el. A körtér olyan volt, mintha fölszántották volna valamilyen hatalmas gőzekével. Minket, gyerekeket nem fogtak be a romok eltakarítására, önként jelentkezünk. Lassan kialakultak a családi erővonalak. Apám felépült, roncsokat szedtek fel a Dunából, aknára futott, beiszaposodott hajótestet, mama nekiállt, hogy rendbe hozza lakásunkat, Kari jelentkezett, hogy segít kifesteni. Édesapja (egy hazavergődött katona hozta a hírt), a fronton maradt, a határvonal innenső részén hantolták el. Miska bácsi tífuszban halt meg egy munkatáborban.

Az iskolában nem volt kréta, szivacs sem, és csak minden másnap fűtöttek. Kariék-nál a papok kivezényeltek egy kis diákcsoportot a budai erdőbe, és kézikocsival hoz-

tak haza rózsét, hullott faágakat. Napról napra kellett jelenteniük, hogy a hó alatt, az avarba nyomódva elhullt katonák vagy civilek testére letek. Virgil atya újrászervezte a cserkészcsapatot, Kari a Mókus őrs őrsvezető helyettese lett. *Rajta magyar* volt az őrs jelszava. Virgil atya elmagyarázta, hogy a *Talpra magyar* eredeti címe ez volt, aztán a pilvaxi ifjak meggyőzték Petőfit, hogy előbb *talpra* kell állni, azaz kivívni a szabadságot, aztán jöhet a rajta. 1945 tavaszán úgy tűnt, megszületett már a függetlenség, most már *rajta*, helyre kell hozni és tenni a dolgokat.

Kari először a gimnázium csapatában kosarazott, később, a fordulat évében már a Postásoknál. Tizennégy éves korában elérte a száznyolcvan centiméter magasságot, a ballagásnál már hat láb magas volt, a főiskolán befejezte a növést száznyolcvanhat centivel. Ez ma, a harmadik évezredben csak *magasnak* számít, a második évezredben viszont még hórihorgasnak tűnt. Én kajakoztam a Hajógyáriaknál. Nem voltam menő, de élveztem a hajtást. Mamáink összejártak, mi is, Zoro meg a Huru mondták ránk egyesek. Amíg a cserkészlet tartott, minden olyan hétvégén a hegyekben barangoltunk, amikor nem volt meccs vagy verseny. Negyvennyolcban államosították a gimnáziumokat, szétzavarták a szerzeteseket. Virgil atya a Tungsramba került mint melós. Ragaszkodott hozzánk. A titokban megalakított Szívtestőrségbe szervezett kettőnket (valamint unokatesómat, Szilaj Bandit is), mely abban különbözött a felosztott cserkésztségtől, hogy többet imádkoztunk. Aztán egy nap, klerikális szervezkedés miatt, letartóztatták Virgil atyát. Szívtestőreink nevét, címét nem tudták kiverni belőle, csupán tíz fogát. Erzsi néni elhagyta az angol tanítást – illetve egy magántanítványa azért megmaradt – (ez én voltam), megtanult oroszul és egy gimnáziumban oroszul tanított. „Három leckével leszek az osztály előtt”, mondta nekem tárgyilagosan. Klári néni belépett a pártba, és ismét rábízták az elemi igazgatását.

Később eljött az ideje, hogy egyetemre vagy főiskolára járjunk. Engem simán fölvettek a Közgázra, Karinak megüzenték, hogy ne is próbálkozzék a Képzőművészeti Főiskolával, mivel apja horthysta katonatiszt volt. Mégis bekerült: így. A főiskola egyik tanára, N. elvtárs, magához hívatta a lakására.

„Jól sejtem, te, Talpi Károly, a langaléta Talpi Márton honvédszázados fia vagy?”

„Igen.”

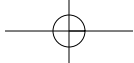
„És, hm, látszólag tudsz és szeretsz is festeni, igaz?”

„Igen.”

„Hát akkor fiam ferd ki ezt az én agglegény lakásomat, ha elkészülsz vele hamarosan felvetelek.”

Kari nem volt rest, két nap alatt kifestette a lakást, bár a festék még nem száradt meg azalatt.

„Hát fiam. Nemcsak azért. A te apád megmentette az életemet mint aktív kommunista: munkaszolgálatos lettem akkoriban. A Kárpátokban a védővonalat építettük. Az oroszok ezt áttörték, egy aknájuk parancsnokunkat agyoncsapta. Ott álltunk tanácsatlanul, ásóval a kézben, mellettünk, előttünk magyar katonák, ki menekült, ki szökött. *A mérnök*, egy bácskai, a védővonal építésének mérnöke, amúgy civil ember hazaszö-

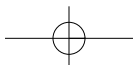
kött a Bácskába. Talpi százados a hadosztályával akart rendben visszavonulni. Előbb azért „leszerelt” bennünket, ásonkat elhajítottuk. *Menjetek Isten hírével*, szolt Talpi Márton mihozzánk. Hát ezért kerülhetsz, te, fiam, be a festőakadémiára.”

Szimbolikusan számolva Sztálin elvtárs 70. születésnapjának táján, engem, az elsőst, népnevelni küldtek, a Közgázról, Karit hasonlóképpen a Főiskoláról. Egymás címét mondtuk be mint végső célpontot. Így hát a vasárnapot kettesben (egymást népnevelve) a Hármashatárhegyen töltöttük, zsömléssel a zsebünkben, rizlinggel kulacsainkban – de nem kettesben, hanem négyesben. Velem volt életem nagy szerelme, Mariska, egy bögölyszemű kebles első, Kari viszont a Főiskoláról Ilonkát hozta magával, aki mintha Erzszi néninek fiatalabb kiadása lett volna. Az én Mariskám haja előrebukott, a melle csúcsáig ért, Ilonkának barna lencse volt a homlokán – akár egy indus-hercegnő is lehetett volna. Estefelé kéz a kézben hazabandukoltunk a hegyről le gyalog, aztán villamossal tovább. Midőn legközelebb találkoztunk, Kari megmutatta a képet, melyet a kirándulás ihletett. Rajta a hegy tetején, négy alak sziluettjét látjuk, jobbról-balról a csupasz bokrokat, a hegyen túl a főváros magasabb épületeinek szürke kontúrjait, egyiken másikon a lámpák fényeit. A kép címe: *Alkonyat*.

1956. október 23-án nem találkoztunk. Kari a festőkkel, grafikusokkal vonult fel, én a közgázosokkal. Ők aztán a Kossuth téren hallgatták Nagy Imrét, én pedig otthon voltam a rádiónál, mikor kezdődött a hacacaré. 25-én egy csoporttal Pesterzsébetre mentem mint az ifjúsági rádió egyik szerkesztője és bemondója, Kari csatlakozott a tömeghez, amely a Kossuth térre vonult egy barátkozó páncélos árnyékában. Ott érte a felülről rázúduló sortűz két golyója: mindkettő a bal lábán találta el, egyik a combját, másik a lábikráját. Az izmot szakított, ez csontot szilánkolt. Karit a Péterfy Sándor utcai kórházba szállították, ott akadtam rá másnap. Ilonka és Erzszi néni ültek a betegágynál, vagy tizenkét idegen a kórterem egyéb sebesültjeinél szorgoskodott, prizniceket készítettek, tolokocsikat toltak, betegeket mosdattak. Sok volt a sebesült, kevés az ápolónő. Kari azt mondta: „Nem fogok többé kosarazni.” Ilonka ránézett, és könnyben úszó szemekkel halkán, de jól érthetően mondta: „Én viszont nem foglak kikosarazni.”

Kari lassan gyógyult. Én még egyszer meglátogattam őt, aztán jött a második fázis, és a Széna tériek közé keveredtem. Volt benzines palackom (később a külföldi újságírók ezt Molotov-koktélnak hívták), pisztolyom és karabélyom. Használtam ezeket. November 11-én Mariskával együtt olajra léptünk. Az egyetemet soha nem fejeztem be, viszont Londonban szereztem egy nyomdászdiplomát, majd évekkel később (már nős is voltam és két fiú apja) betársultam Gliwa úr (egykori lengyel repülőtszest) könyvműhelyébe. Ezt idővel felvirágoztattuk, különleges könyveket nyomtunk, sokféle külföldi újságot, lett könyvkötészetünk és egy RAINBOW, azaz *Szivárvány* nevű kiadóvállalatunk is. Minden együtt. Az 1960-as évek végén merészkedtem először vissza Magyarhonba, amikor már az életben maradt '56-os foglyok javát kiengedték, és a belügyesek a chartásokkal kezdtek foglalkozni.

Kariék ugyanott laktak, a nagyobbacska lakás elbírt a új kis családot, Ilonka grafikusként dolgozott egy cégnél, és kisfiúkat, Marcit, férjével, Karival együtt példásan nevelték. Kari időközben lediplomázott, majd tizenkét éven át rajzolt és

tervezést tanított egy ipari szakiskolában. Közben festett is, de csak a család számára. Klári néninél, aki '56 után kilépett a pártból, majd '67-ben korai nyugdíjaztatását kérte, volt egy Talpi kép a nappaliban. Az fekete sírhalmot ábrázolt, de úgy, hogy a kripta belsejét is lehetett látni. Ott bent ült a *Szabadság* egy fiatal ember képében, aki két kezével egy zászlórudat tartott, mely a sírbolt fedelét bökölte belülről. A kókadt lobogón gyűrött betűk: RAJTA.

A festmény testvérképe Kariék lakásában a gyerekszobában található. Falemezre festett fiúcska ül a földön, tenyere, térdje vérzik, mellette fekszik összetört biciklijé. A gyerek fölnez egy közlekedési lámpára, mely piros-fehér-zöldet mutat, ám a középső, a fehér mezőben jól látható a felszólítás: TALPRA!

Karival összeültem megbeszélni a világot. „Tudom, hogy '56-ban nem jöhettél volna ki, már lábsebed miatt sem. De a határ még azután is nyitva volt egy darabig...”

„A nagyvilágon e kívül...”

„Ez XIX. századi paradigma. Vörösmarty még nem gondolhatott Trianonra.”

„Valóban. De kolozsvári nagyapám, aki tíz évvel ezelőtt halt meg, akkor is a szülőföldjén maradt, ha azt Clujnak hívták már.”

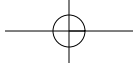
„Oké. Mit érlel annak a sorsa, aki ötvenhatban otthon maradt?”

„Nem tudom. Azt viszont tudom, hogy egyszer majd elolvad a hó, a föld fölenged, a magok kicsíráznak. Ki kell böjtölni. És tengeri halból nem jó a halpaprikás.”

Az esztendőik teltek, múltak. Kari festett egy sorozatot, valamennyi kép fatáblán készült, kelendő lett különböző intézmények körében. Az egyik kép címe *Atom* volt, egy fizikai kutatóintézet folyosóján lógott. Képzelnünk el egy léggömböt, melynek peremén két elektron cikázik, belül pedig nyüzsögnek, rajzanak a protonok, neutronok és egyéb részecskék. A léggömbhéj belső falán gombostűnyi zöld béka, mely kibetűzött szóval brekegi: QUARK, QUARK, QUARK. Egy másik kép a Földtani intézetben volt látható, Petőfi versparányt ábrázolt. Idézzük szemünk elé egy ködbe burkolt fejlet hátulról, azon egy gömbölyű kalapot (a földet), melyen kirajzolódnak a kontinensek. Lám, Európa közepén egy apró ország helyén egy csokor apró virág. (*Ha a világ az Isten kalapja, Magyarország a bokréta rajta*). Ennek a bokkrétának csak pár szál virága virult, a többi kókadtan lógott.

A nyolcvanas évek közepén a legifjabb Talpi (Marcinak hívták, nagyapja után) egyéves kutató ösztöndíjat kapott Oxfordba. Hétfvégéken gyakran járt nálunk, Londonban, a fiaimmal összeemelegedtek. Ekonómusnak készült, akárcsak valamikor jómagam, nem sikerült őt parádés műhelyemmel a könyvgyártó szakmára csábítanom. Egyébként ez az ifjú ember megtévesztően hasonlított édesapjára. Hasonló magasság, nyurga testalkat, vállát verdeső fekete, csigás haj.

Akkor tájt, az idősebb Talpi levelet írt a fiatalabbiknak s egy másikat nekem. Unokatesóm és közös barátunk a külkeres Szilaj Bandi(ta) lajbi zsebében vándorolt ki mindkettő. (Feladni nem merték, mert „mit lehessen tudni” – ez volt és maradt, amíg élt, Erzsébet néni szavajárása.) „Tibsajt!” (ez én lennék) ugye emlékszel még gyerekkori fájdalomra, hogy nem szavalthattam el a *Talpra magyart?* Nos, ez majdnem sikerült, idén márciusban, holott már nem vagyunk márciusi ifjaknak mondhatók. Szóval Virgil atya (már elmút hetven, de nem fér ma sem a bőrébe) egy kis titkos ünnepséget rendezett

a Káptalannál, a Mókus őrs, majd az elérhető egykori szívtestőrök összetoborzásával. Azoknak a családját értesítették, akik még életben vannak (kettőt agyonlöttek ötvenhatban), itthon vannak, és nem tolószékben ülnek. Fátyolos hangján az öreg mondott egy kis bevezetőt majd a Nemzeti Dal következett volna. *Oh, fata acerbo!* Szilaj Bandi, a kiemelt szavaló nem érkezett meg. *Nem baj atya*, mondtam én: *Talpi Károly fejből tudja a verset. Rajta, fiam*, így ő. Megköszörültem a torkom, ám mielőtt nekikezdektem volna, berobbant (motorbiciklijével berobogott, azt az udvarban parkolta) Bandi. Ezen te biztos jól mulatsz, engem viszont elborított a kárvallottság érzése. Egyébként köszönöm, jó haver, hogy nagyfiamat istápoljátok. Csodákat mesélt a telefonban Mariskád töltött káposztájáról.

No és még egy. Március 15-ére virradólag valaki aerosollal rápingálta a Lenin-szobor talpazatára ezt a két sort:

„Ne búsulj, Iljics, ez sem tart örökké
150 év alatt sem lettünk törökké.”

Mire ezt egy rendőrosztag észrevette és átmázolta, addigra a pestiek már szaporán egymásnak mondogatták.

Ölel, Kari.

Milyen kerek lenne ezt az elbeszélést itt befejezni, dehát az élet nem ilyen „befejezős”. Még vége sincs valaminek, máris kezdődik valami más, esetleg az egykori valaminek egy új hajtása. Elkövetkezett 1984, már mindenki mondhatott ami akart, nem csukták börtönbe érte, legföljebb nem kapta meg a remélt állást, vagy *projektje* kudarcba fult. Az emberek elkezdtek a *shopokról* beszélni, és szombatoként egy-egy *muzikelt* néztek meg. Gombamódra szaporodtak a kft-k és a mobil telefonok, lelepleződött néhány besúgó, és a vízipóló csapat időnként megnyert egy-egy olimpiát. 2006-ban ünnepeltük (volna) ’56 félszázados évfordulóját. En is haza készültem, Pestre, hogy bekapcsolódjam a Szabadságharcos Szövetség ünnepi ténykedéseibe. Sajnos levert valami cudar influenza. Bár a hivatalos tévéállomások semmit sem mutattak, mégis megnéztem egy közvetítést, mely egyrészt közelharcot mutatott rendőrök és tüntetők között, másrészt megmutatott egy utcarészt, ahol a hatóság békés és fegyverben felvonulókat kergetett.

Másnap aztán e-mailben egy sorozat fényképet kaptam erről. Az egyikben ráismertem, „hátról” egy menekülőre – Talpi Károly volt –, ugyancsak nem sajnálták tőle az ültegeket. Agyban feküdtem, a telefonért nyúltam, az üresen csengett. Igen, Erzsébet néni már jó pár éve a Kerepesi temetőben feküdt, *csak a teste*, ahogy Gárdonyi mondaná. És Ilonka? Fölvonulni ment, vajon a fiával és a férjével?

Másnap elértem őket, mármint Karit, telefonon. „Összeverték?”, kérdeztem. „Engem nem, a fiamat, némiképpen. Aztán leápolták a Péterfy kórházban (mint egy lovat), mostmár itthon van ő is. Jövő héten lesz az esküvője. Hiszen ebsont beforr. És már gyereket is várnak.”

